

Rek. 11/2019/kultur D 2019

Tidigare nummer	A 1795/kultur
Behandlas i	Utskottet för kunskap och kultur i Norden

Utskottet för kunskap och kultur i Nordens betänkande över
Nordisk handlingsplan för friluftslivet - Rek. 11/2019

Förslag

Utskottet för kunskap och kultur i Norden föreslår att

Nordiska rådet lägger meddelandet om Rek. 11/2019 till handlingarna och *avvaktar politisk dialog*

Bakgrund

Rekommendationen har följande formulering:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att ta fram en nordisk handlingsplan för friluftslivet som bygger på de sju punkterna i betänkandet

att Nordiska ministerrådet får i uppdrag att ta fram forskning kring: Nordiskt friluftsliv kopplat till folkhälsa, det vill säga hur får vi fler barn, unga och vuxna att delta i friluftaktiviteter? Samt undersöka varför en del väljer bort friluftsliv – finns det barriärer? Och hur kan fler utöva friluftaktiviteter utan att naturen påverkas negativt?

att överväga att genomföra ett gemensamt nordiskt friluftslivsår under de närmaste åren. Det innebär att friluftslivet skulle uppmärksammas brett i Norden genom olika arrangemang, seminarier och att våra invånare erbjuds ökade friluftaktiviteter för att stimulera rörelse utomhus för ökad folkhälsa

Meddelande från Nordiska ministerrådet

Nordiska ministerrådet delar Nordiska rådets bild av att naturupplevelser och närheten till skog och mark är viktigt för många människor som bor i Norden samt att röra sig i naturen kan ha positiva effekter på hälsan.

Nordiska ministerrådets vision är att Norden ska vara världens mest hållbara och integrerade region år 2030. En vision vars tre strategiska områden ska bidra till uppfyllandet, "Det gröna Norden", "Det konkurrenskraftiga Norden" och "Det socialt hållbara Norden". För att uppfylla dessa har det tagits fram mål under respektive insats-

områden, totalt tolv stycken. Friluftsliv i Norden är en del av alla tre ben och de sju punkterna i betänkandet kan alla bidra till visionen som helhet. Men det finns några mål som är av särskild vikt för det fortsatta arbetet med ett hållbart friluftsliv i Norden, mål 2, 9 och 11:

- Bidrage til at sikre biologisk mangfoldighed og bæredygtig anvendelse af Nordens natur og hav (2)
- Bidrage til en god, ligestillet og tryk sundhed og velfærd for alle (9)
- Give de nordiske civilsamfund, herunder særligt børn og unge, en styrket stemme og involvering i det nordiske samarbejde, og øge deres kendskab til nabolandenes sprog og kultur (11)

Visionen innebär dessutom att ministerrådet i nuläget inte kommer att prioritera att ta fram fler enskilda handlingsplaner utöver dom tre handlingsplanerna för de ovanstående tre strategiska områdena. Under hösten och vintern 2019/2020 har ministerrådets sektorer gett sina respektive inspel till målformuleringar och innehåll till kommande handlingsplaner. Vissa sektorer har inkommit med förslag som har koppling till friluftsliv i Norden, men de är fortsatt förslag och processen kring beslut om innehåll i handlingsplanerna fattas under våren och sommaren 2020.

Ministerrådet har inga beslut på att initiera ny forskning inom friluftsliv i Norden, men har dock finansierat vissa insatser inom temat tidigare. Det har bland annat genomförts ett nordiskt projekt (2017/2018) där man tittade på hur man använder friluftslivet för att bättre integrera flyktingar och invandrare i de nordiska länderna, "Origin – Outdoor recreation, nature interpretation and integration in the Nordic countries". Projektet har identifierat god praxis relaterad till naturbaserad integration, utarbetat en kunskapsöversikt på området ("Nature-based integration – Nordic experiences and examples"), utarbetat en checklista för användning av utövare som arbetar för att underlätta användning av friluftsliv och natur för invandrare. Man anordnade även nätverksmöten för utövare och planerare för att dela kunskap och praktiska erfarenheter.

Nordiska arbetsgruppen för biologisk mångfald, NBM, publicerade år 2019 läroboken "Naturvägledning i Norden" - en bok om upplevelser, lärande, reflektion och deltagande i mötet mellan natur och människor, som hjälper människor att lära sig att uppskatta naturen. Det finns också en TEMA-nordrapport från 2014, "Naturtolkning för barn och ungdomar i Norden", som tar upp tolkningen av naturen för barn och ungdomar.

Ministerrådet har även ett pågående isländskt ordförandeskapsprojekt om hållbar naturturism, målet med projektet är att dela kunskap och främja kapaciteten i de nordiska länderna för att möta turismens utmaningar i naturen i Norden. Samtidigt genomför nu ministerrådet, tillsammans med Nordiska rådet, projektet "Ungeinvolvering i udviklingen af ny global biodiversitetsaftale", ett projekt där kunskapen om vår natur och hur den påverkas och utvecklas är huvudfokus.

Nordiska barn och- ungdomskommittén, NORDBUK, ser friluftsliv som en viktig arena för barn och ungas delaktighet och det är bland annat utifrån den aspekten som kommittén under våren 2020 ser på framtida möjligheter att genomföra insatser inom temat. Kommittén ser dessutom friluftsliv i Norden som en del av ett bredare begrepp, barn och ungas tillgång till fritid som helhet. För många barn och unga i Norden handlar det ofta om tid, pengar och möjlighet/kommunikationer för att kunna delta i aktiviteter. Kommittén anser att det är viktigt att se tillgången till friluftsliv i Norden utifrån de socioekonomiska faktorer som styr deltagandet eller utanförskapet.

Nordiska ministerrådet genomför inte tematiska år som en del av sitt arbete just nu.

Rekommendationen anses delvist för uppfylld.

Utskottets synpunkter

Utskottet behandlade Nordiska ministerrådets svar på Rek. 11/2019 *Nordisk handlingsplan för friluftslivet* på aprilmötet 2020. Av svaret framgick att ministerrådet inte avsåg att ta fram enskilda handlingsplaner utöver den handlingsplan som är kopplad till visionen för det nordiska samarbetet, som vid det tillfälle när svaret gavs var under arbete. Man skrev vidare att i de inspel som hade kommit från sektorerna till handlingsplanen hade flera bärning på friluftslivsområdet. Ett enigt utskott beslutade därför att bordlägga ärendet tills handlingsplanen föregick i färdigt skick.

Man kan konstatera att friluftslivsfrågor fyller en liten del i dokumentet *Så blir Norden världens mest hållbara och integrerade region – Förslag till handlingsplan 2021–2024*¹. Mål 4 har som mål att "Nordiska ministerrådet ska göra det mycket enklare och mer attraktivt för nordiska konsumenter att prioritera hälsosamma och miljö- och klimatvänliga val med en gemensam satsning på hållbar konsumtion." I detta mål ingår även "utvecklande av attraktiva områden för friluftslivet". I ett bakgrundsdokument till detta mål i handlingsplanen kan man även läsa att man ska "samarbejde for at bibeholde og udvikle attraktive områder for friluftsliv".

¹ Så blir Norden världens mest hållbara och integrerade region

I satsningen *Nordiskt initiativ kring hållbar livsstil*, som har fått 20 miljoner DKK från 4x40 puljen och är ett samarbete mellan MR-MK, MR-FJLS, MR-S, MR-U, MR-K, MR-JÄM är ett av målen att bidra till hållbara natur- och kulturupplevelser.

Ett enigt utskott ansåg att friluftslivsfrågor inte hade fått tillfredsställande utrymme i förslaget till handlingsplan 2021–2024 och beslutade därför att begära politisk dialog.

Norden, den 27 oktober 2020

Angelika Bengtsson (SD)

Anna Kolbrún Árnadóttir (Mifl)

Ann-Sofie Alm (M)

Camilla Gunell (ÅSD)

Daniel Riazat (V)

Erlend Wiborg (FrP)

Heidi Viljanen (sd)

Henrik Møller (S)

Jorodd Asphjell (A)

Kjell-Arne Ottosson (KD)

Lars Mejern Larsson (S)

Mikko Kinnunen (cent)

Norunn Tveiten Benestad (H)

Riikka Purra (saf)

Veronika Honkasalo (vänst)